

Валентина ВАКУЛЕНКО

**ПЕДАГОГІЧНА АКМЕОЛОГІЯ:
ДОСЯГНЕННЯ І ПРОБЛЕМИ**

У статті проаналізовано основні досягнення в області акмеології педагогічної освіти; встановлено основні акмеологічні, психолого-педагогічні умови, які впливають на динаміку професіоналізму педагога. З області акмеологічної освіти виділено акмеологію вищої педагогічної освіти, встановлено її предмет, об'єкт і мету дослідження; розроблено навчальний курс «Акмеологічні основи вищої педагогічної освіти».

Сьогодні існує гостра потреба в осмисленні стану і завдань професійної підготовки фахівців у всіх сферах суспільного життя. Адже кваліфікація і майстерність працівників безпосередньо впливають на темпи виробництва, на формування матеріальних і духовних цінностей суспільства.

Проте кваліфікованого фахівця може підготувати лише той педагог, який сам є професіоналом. Це підтверджує досвід країн-учасниць Болонського процесу. У них у другій половині двадцятого століття були здійснені широкомасштабні проекти всебічної модернізації шкільної й вузівської освіти. Однак ці міри не привели до очікуваних результатів, що спонукало фахівців і суспільство в цілому визнати: істотні зміни у сфері освіти можливі тільки за умови підвищення професіоналізму як шкільних учителів так і викладачів вищої школи. Одним із шляхів реформування освіти є підвищення професіоналізму педагогічних працівників, їхнього освітнього й загальнокультурного рівня. На цьому напрямку є свої проблеми.

У науці іноді виникають парадоксальні ситуації, коли актуальні проблеми, що мають очевидне фундаментальне і прикладне значення, чомусь випадають із поля зору вчених. Їх розробка здійснюється обмежено, а наукова значущість явно недооцінюється. Зокрема через обставини, що склалися, в педагогіці і психології такою є проблема прогресивного й поступового розвитку *зрілої особистості*, її вищих особистих і професійних досягнень. Вона розроблялася обмежено, значною мірою фрагментарно, несистематично. Психологічне вивчення зрілої особистості та її досягнень у такому розвитку явно недооцінювалося. Результативність досліджень, які все ж проводилися, рівень теоретичних узагальнень і практична значущість їх результатів були невеликі. А відсутність теоретико-методологічних

узагальнень негативно позначалася на їх масштабності й темпах їх розгортання. Тому важливою подією стала поява *акмеології*, що виникла порівняно недавно й істотно сприяє позитивним перетворенням у цій галузі наукового знання. Зокрема останнім часом збільшилася кількість наукових розробок, присвячених вивченню діяльності педагога як професіонала й дослідженню професіоналізму педагогічної діяльності.

Педагогічна акмеологія – новий науковий напрямок, предметом вивчення якого є професійне становлення педагога, досягнення ним вершин у професійній діяльності, шляхи і способи удосконалення як професіонала. Педагогічна акмеологія – галузь науки акмеології. Акмеологія походить від старогрецького «акме», що, у свою чергу, походить від слова «axis» (вістря) й означає «пік, вершина, вищий ступінь чого-небудь, цвіт, квітуча пора»; бути в акме означає «бути в повному розквіті сил, на вищому ступені розвитку» [2, 40-41]. Інакше кажучи, акмеологія предметом своїх досліджень робить цілісну людину в пору її творчої самореалізації, тобто творчої зрілості, коли на зміну процесам виховання, освіти, навчання (основні поняття педагогіки) приходять процеси самореалізації у формі самовиховання, самоосвіти, самовдосконалення, пов'язаного з реалізацією творчого задуму й отриманням бажаного результату.

Це галузь наукового знання, комплекс наукових дисциплін, об'єктом яких є людина в динаміці самоактуалізації її творчого потенціалу, саморозвитку, самовдосконалення, самовизначення в різних життєвих сферах професійної діяльності, у тому числі, в освіті. Зрілість – найдовший період у житті людини: від самостійного вибору професії і навчального закладу до самостійного планування ритму і режиму роботи, самостійної організації свого часу і способів досягнення бажаних результатів. Предметом акмеології є процеси саморегуляції в духовній, фізичній, професійній сферах на різних етапах життя: під час вибору професії (професійного самовизначення); набуття освіти (від вступу до навчального закладу, протягом усіх років навчання, аж до випуску); під час самостійної роботи (від входження в самостійну професійну діяльність і до вищих досягнень «оптимуму» чи вершин як у власній біографії, так і в порівнянні з досягненнями інших); у пору реалізації власної діяльності в зв'язку з переходом до нових видів діяльності, аж до фінішу, тобто виходу з творчої діяльності. Нова галузь наукових знань передбачає і нові проблеми, і нові способи їх, вирішення.

Зріла людина у процесі самореалізації творчого потенціалу розвиває його, виробляючи свої власні (авторські) інтегративні схеми різних типів, а саме: синтезу знань, отриманих із різних джерел; приведення їх у систему з метою застосування на практиці, у процесі вирішення теоретичних і практичних завдань; здійснення зворотнього зв'язку (чи досяг я шуканого результату і чи задовольняє він). Інтенсивний розвиток теоретичних і прикладних акмеологічних досліджень послужив поштовхом до диференціації для багатьох наук, що розвиваються. З'явилися нові самостійні наукові напрями акмеології – педагогічна, військова, юридична, медична, управлінська, акмеологія діяльності в особливих та екстремальних умовах і

т. ін. У той же час диференціація науки посилила потребу в інтеграції акмеологічного знання, уточненні його теоретико-методологічних засад і тенденцій розвитку. Такі дослідження необхідні не тільки для поглиблення розробки теорії акмеології, вони потрібні для поліпшення якості підготовки вчителів/педагогів.

Розглянемо детальніше сутність педагогічної акмеології і сформулюємо предмет і методи акмеології вищої педагогічної освіти.

Предметом педагогічної акмеології виступає саморозвиток суб'єктів педагогічного процесу – учителів/викладачів і тих, хто вчиться – учнів/студентів – засобами освітньої діяльності. О.О. Бодальов у коло проблем даної науки вводить «...феноменологію, закономірності й механізми розвитку людини на ступені її зрілості й особливо при досягненні нею найвищого рівня в цьому розвитку» [3, 73-78], а також, у більш вузькому розумінні, процес оволодіння людиною професією. Педагогічна акмеологія ґрунтується на психолого-педагогічній концепції, зорієнтованій на вивчення людини як предмета комплексних досліджень, а саме, як індивіда, особистості, суб'єкта діяльності й індивідуальності (Б.Г. Ананьєв, В. С. Мерлін, Е.А. Клімов, Дж. Льовінджер та ін.) У світлі цієї концепції людина розглядається як динамічна система, яка знаходиться в постійному розвитку, зміні, при цьому одержуючи нові особистісні й індивідуально-психологічні якості, які забезпечують можливості соціальної та професійної адаптації. Важливе методологічне значення у процесі становлення педагогічної акмеології мають дослідження з системно-структурної тематики (П.К. Анохін, М.А. Данилов, В.М. Малінін, В.П. Беспалько й ін.), теорія функціонування педагогічних систем, теорія психологічної структури діяльності педагога (Н.В. Кузьміна). Науковий простір педагогічної акмеології вельми широкий. Сьогодні в ній на перший план вийшли сторони і рівні професіоналізму педагога, а також умови й закономірності досягнення вершин професійної зрілості особистості педагога. Науковий простір складають:

– закономірності й механізми досягнення вершин не тільки індивідуальної, але й колективної діяльності, пов'язаної з вирішенням педагогічних завдань;

– дослідження процесів поетапного становлення вчителя-акмеолога;

– мотиви професійних досягнень у педагогічній діяльності;

– траєкторії досягнення професіоналізму в галузі педагогіки [1,135]

Предмет педагогічної акмеології близький до предмету гуманістичної педагогіки. Проте завдання і напрями досліджень педагогічної акмеології ширші. Вони визначаються сукупністю зовнішніх і внутрішніх, суб'єктивних і об'єктивних чинників, від дії й взаємодії яких залежить досягнення вершин професійного розвитку особистості. Зміст педагогічної акмеології визначається специфікою професіоналізму педагога й своєрідністю поєднання об'єкта, умов, способів і технологій діяльності, результатів наукових досліджень, що акумулюються у праці педагога.

Педагогічна акмеологія сприяє досягненню педагогом вершин професіоналізму, що виявляється не тільки у високій результативності діяльності, а й у такому:

– у гуманістичній орієнтації на розвиток особистостей, тих, що навчаються засобами окремих учбових предметів;

– у виборі педагогом способів своєї діяльності з урахуванням мотивів, ціннісних орієнтацій, цілей учнів;

– у підготовці учнів до наступних етапів педагогічного маршруту. [4, 112].

Аналіз вивченої нами літератури українських, російських, білоруських учених дає змогу зробити висновок про основні досягнення в галузі педагогічної акмеології.

1. Намічені основні підходи і тенденції у вивченні ества й особливостей професіоналізму в цілому (Б.Г. Ананьєв, О.О. Бодальов, В.А. Кедров, В.С. Мерлін, К.М. Гуревич, Е.І. Іванов, Е.А. Клімов, В.Д. Шадриков та ін.) і професіоналізму педагогічної діяльності, зокрема (І.Д. Багаєва, Н.В. Кузьміна, А.І. Кримська, Н.В. Кухарев, В.А. Семиченко й ін.). Ці тенденції базуються на принципах операційного й системно-структурного підходів до вивчення явищ, порівняльного, кількісного, якісного і критеріального аналізу діяльності. Існують різні варіанти трактування професійного розвитку: диференціально-діагностичний (Ф. Ларсон, Г. Мюнстерберг, Т. Богей), психодинамічний (У. Мозер, Е. Бордін, Е. Роу), типологічний (Д. Холланд) напрями; напрям теорії рішень (Х. Томе, Г. Рис, Д. Тідеман, О'Хара), теорія структурно-діахронічного розвитку особистості (Дж. Левінджер), теорія діяльності, орієнтованої на процес (М. Чиксентміхайя). Слід констатувати відносну однаковість у визначенні ества професіоналізму як якісної характеристики суб'єкта діяльності, яка визначається мірою володіння цим суб'єктом сучасним змістом і сучасними засобами вирішення професійних завдань. Професіоналізм – явище складне, яке вимагає багатокритеріального комплексного вивчення і разом із тим воно піддається вимірюванню, що дозволяє йому бути одночасно й об'єктом, і предметом акмеологічних досліджень. Під базовим критерієм професіоналізму розуміють кінцевий результат професійної діяльності, певний соціальний зріз.

2. Чітко визначено зміст і ество основних понять «професіоналізм педагогічної діяльності», «базовий критерій професіоналізму педагогічної діяльності» (І.Д. Багаєва., А.І. Кримська, Н.В. Кузьміна). За визначенням Н. В. Кузьміної, «професіоналізм педагогічної діяльності – це мистецтво педагога формувати в учнів готовність до продуктивного вирішення завдань у подальшій системі засобами свого предмету (спеціальності) за відведений на навчально-виховний процес час» [5]. Експериментально доведено, що професіоналізм педагогічної діяльності характеризується особистісною і діяльнісною сутністю. До особистісної сутності професіоналізму відносять знання, необхідні для виконання професійної діяльності, специфічне відношення педагога до об'єкта, процесу, умов професійної діяльності й необхідність самовдосконалення як професіонала. Діяльнісну (процесуальну) сутність професіоналізму складає комплекс умінь: гностичних, само-

вдосконалення, уміння перебудувати діяльність свою та учнів, реконструювати навчальну інформацію з метою отримання очікуваного результату своєї праці.

3. І.Д. Багаєвою, Е.А. Клімовим, В.А. Семиченко, Н.В.Кузьміною розроблено і науково обґрунтовано модель професіоналізму педагогічної діяльності.

4. Проаналізовано особливості професійної діяльності педагогів у різних педагогічних системах (О.В. Барабанщиков, Г.К. Воеводська, З.Ф. Єсарєва, А.І. Кримська, Г.О. Лобич, В.В. Панчук, Л.Я. Радужкевич, О.В. Садкова, Г. Б. Скок, Дж. Гласер та ін.). Досліджено взаємодію між процесом становлення професіонала, формуванням професіоналізму й індивідуальним стилем діяльності (К. М. Гуревич, Е. П. Ільїн, Е.М. Клімов, В.С. Мерлін, Н.Ю. Посталюк, М. Р. Шукін та ін.), професійними стереотипами (В. З. Вульф, Р.М. Грановська, Т.В. Форманюк та ін.), професійнозначущими якостями й здібностями (В.М. Вакуленко, Н.В. Кузьміна, К.М. Левитан, В.Д. Шадриков, І. М. Юсупов та ін.). Ведуться дослідження особливостей професіоналізму педагога крізь призму філософсько-етичної парадигми, з використанням поняття професійної компетентності, професійної свідомості, професійної духовності, професійної культури.

5. Виділені і науково обґрунтовані основні психолого-педагогічні чинники, які впливають на динаміку професіоналізму педагога. При вирішенні завдань розвитку професіоналізму завжди одним із центральних є питання: «що цьому розвитку допомагає, а що заважає?» Якщо перефразувати зазначене, то необхідно виявити умови й чинники, що сприяють або перешкоджають розвитку професіоналізму й становленню професіонала. У разі, коли якісь умови й чинники сприяють розвитку професіоналізму, їх називають акмеологічними. На даний час склалися такі операційні визначення цих базових акмеологічних категорій.

Акмеологічні умови – значущі обставини, від яких залежить досягнення високого професіоналізму особистості й діяльності.

Акмеологічні чинники – основні причини, що мають характер рушійних сил, головні детермінанти професіоналізму.

Як випливає з даних визначень, акмеологічні умови й чинники близькі за своїм змістом, але не тотожні. Акмеологічні умови мають швидше об'єктивний характер щодо майбутнього професіонала, тоді як значна кількість акмеологічних чинників – суб'єктивний. Таким чином, вони володіють різною силою або ступенем значущості, на різних етапах становлення й розвитку професіоналізму.

На думку Н.В. Кузьміної, акмеологічні чинники можуть бути суб'єктивними (індивідуальні передумови міри успішності професійної діяльності – мотиви, спрямованість, інтереси, компетентність, умілість та ін.) і суб'єктивно-об'єктивними, що пов'язані з організацією професійного середовища і взаємодій, якістю управління, професіоналізмом керівників. Акмеологічні дослідження показали, що найважливішими акмеологічними чинниками є також прагнення до самореалізації, високі особистісні й

професійні стандарти, високий рівень професійного сприйняття і мислення, престиж професіоналізму, а також усе суб'єктивне, що сприяє зростанню професіоналізму.

Погляди Н.В. Кузьміної поділяє В.В. Панчук, яка також вважає, що основні психолого-педагогічні чинники впливають на динаміку професіоналізму педагога. Під цими чинниками вона розуміє основні внутрішні й зовнішні причини, що зумовлюють рух індивідуальності педагога до вершин професіоналізму й корекції або компенсації на рівні педагогічних систем [6]. На основі експериментального дослідження індивідуальних систем професійної діяльності викладачів різного рівня професіоналізму і теоретичного системно-рівневого аналізу одержаних даних (у дослідженнях Кузьміної Н.В., Кухарева Н.В., Єсаревої С.Ф., Анісімова О.С., Ісаєва І.Ф. Каргієвої С.К., Кашлева С.С., Линенко А.Ф., Сагади В.В., Панчук В.В. та ін.) було виділено 16 чинників, які за змістом і рівнем дії віднесено до трьох груп: об'єктивних, об'єктивно-суб'єктивних і суб'єктивних чинників. Безпосередньо діють на динаміку професіоналізму педагогічної діяльності суб'єктивні чинники, а дію об'єктивних і об'єктивно-суб'єктивних можна визначити як опосередковану. Разом з тим, існує не тільки дія однієї групи чинників на іншу, а й взаємна дія чинників у межах групи, а також окремих чинників однієї групи на окремі чинники іншої групи.

У психолого-акмеологічних дослідженнях як значущі акмеологічні умови вказувалися задатки, загальні й спеціальні здібності суб'єкта праці, стан суспільства в період його становлення, умови сімейного виховання й освіти, доступ до культурних цінностей та ін., що складає зміст умов так званого передстартового періоду розвитку професіоналізму (О.О Бодальов, А.О. Деркач, Н.В. Кузьміна).

Педагогічна акмеологія сьогодні перетворилася в акмеологію освіти, метою якої є озброєння суб'єктів освітнього процесу теорією і технологіями успішної самореалізації творчого потенціалу людини в різних сферах діяльності, у тому числі й в обраній професії. У процесі диференціації акмеологічних наук і предмету акмеології освіти в її структурі з'явився новий науковий напрямок – шкільна акмеологія, або акмеологія шкільної освіти (В.М. Максимова (1997–2000)). Формується акмеологія вищої педагогічної освіти, яка ніким до нас раніше не розглядалася (Вакуленко В.М. Вступ до акмеології педагогічної освіти : Монографія. – Алчевськ, ДГМІ, 2003. – 149 с.)

Предметом акмеології вищої педагогічної освіти (АВПО) ми вважаємо: закономірності, умови, фактори і стимули продуктивного функціонування системи педагогічних освітніх закладів (ПОЗ); закономірності самореалізації творчих потенціалів (ТП) основних учасників освітнього процесу (ОП) (керівників, викладачів, студентів); фактори, що сприяють і перешкоджають досягненню найвищих результатів (вершин) в умовах обмежень і розпоряджень, що накладаються на ПОЗ.

Мета АВПО полягає в пошуках самореалізації творчих потенціалів основних учасників освітнього процесу й розвитку готовності випускників до продуктивної педагогічної діяльності. Пізнання закономірностей і

факторів досягнення вершин у педагогічній діяльності відбувається через порівняльні дослідження освітніх закладів, суб'єктів діяльності професіоналів різних рівнів продуктивності. Вивчаючи закономірності й фактори досягнення суб'єктами діяльності вершин самореалізації, АВПО освіти повинна розробляти методи й технології, які дають змогу керівникам усіх рівнів, викладачам, учителям, студентам, досягати успіху в професійній освіті, діяльності, самовдосконаленні. Результатом реалізації АВПО повинна бути готовність випускників до самостійної творчої діяльності, відповідального вирішення професійних і життєвих завдань. Специфічним методом АВПО є порівняльне моделювання трьох типів:

1) моделювання факторів, що сприяють і перешкоджають продуктивному функціонуванню ПОЗ, самореалізації творчих потенціалів основних учасників освітнього процесу;

2) моделювання факторів, що сприяють і перешкоджають самореалізації творчого потенціалу людини протягом усього життя і професійної діяльності. Закономірності, які виявляються з допомогою цих моделей, складають основний зміст педагогічної акмеології і творчості;

3) моделювання факторів, що сприяють і перешкоджають продуктивному керуванню самоврядними освітніми процесами в системі ПОЗ.

АВПО спирається на технології й техніки розвитку особистості, діяльності, індивідуальності тих, хто навчається, засобами: освіти, стимулювання їх енергоінформаційного потенціалу; задоволеності їхньої потреби в самореалізації; вибору власного шляху і власних вершин у професійній і життєвій діяльності.

Складність АВПО освіти зумовлена багатьма причинами:

– об'єктами й суб'єктами АВПО є особистості з різними енергоінформаційними потенціалами, що знаходяться у складних взаєминах із групами й колективами, в які вони входять;

– викладачі й студенти знаходяться на різних рівнях самопізнання й самоосвіти, мають різні вікові особливості, а також різну культуру (молодіжну і традиційну);

– засобами освіти є навчальний предмет, інформація (загальнокультурна, загальнонаукова, спеціальна і професійна), яка має тенденцію до поширення і зміни;

– учасники міжособистісної комунікації духовно спілкуються в умовах мінливих вимог з боку суспільства, змін закономірностей економічного й політичного розвитку, екології, що погіршується;

– вирішення освітніх завдань у ПОЗ і досягнення визначеного рівня готовності повинне бути здійснене за строго відведених на навчання час.

Основні проблеми АВПО випливають із визначення її предмету. Будемо враховувати, що основним об'єктом акмеологічних досліджень є зріла людина – суб'єкт (індивідуальної, групової, колективної) діяльності, і суб'єкт освітнього мистецтва в них. Вже це є свідченням складності й багатоплановості об'єкта й предмету дослідження. Об'єктами досліджень АВПО є, з одного боку, фахівці й професіонали (тобто люди, що вже мають

освіту, — акмеологи), які з будь-яких причин із різним ступенем продуктивності вирішують освітні завдання. З другого боку — навчальні заклади як цілісні організми з різним ступенем продуктивності вирішують комплексні завдання. Із третього — основні учасники освітнього процесу, керівники, викладачі, студенти також із різним рівнем продуктивності. Вони розглядаються нами як елементи навчальних закладів, спрямованих на досягнення освітнього результату, — готовності випускників (усіх, більшості, половини) до самостійної професійної діяльності й продовження самоосвіти.

Ми вважаємо, що АВПО — інтегрована наукою про освітнє мистецтво, у якому основні суб'єкти ОП є суб'єктами міжособистісної комунікації і духовного спілкування, опосередкованого змістом і засобами освіти. Освітнянські колективи й окремі викладачі на основі засвоєння багатьох наук обирають свою точку зору: на себе, на навчальний предмет, науку, представниками якої вони є, студентів/учнів, з якими спілкуються і яких навчають, а також стратегії залучення їх до творчості в різних видах діяльності. Критерієм професіоналізму освітянського колективу є міра обґрунтованості стратегій впливу й організації умов, у яких випускники повинні зуміти вижити, розвиватися й досягти успіху.

Уведення курсу «Акмеологічні основи вищої педагогічної освіти» як навчальної дисципліни у вищих педагогічних навчальних закладах, на наш погляд, необхідне у процесі розвитку сучасної педагогічної освітньої системи в Україні. Особлива увага в ньому приділяється розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя, що неможливо без самовдосконалення себе як особистості, на важливість створення фундаменту для педагогічної майстерності як вищого рівня професіоналізму. Розроблений нами курс «Акмеологічні основи вищої педагогічної освіти» має на меті дати майбутнім фахівцям знання про розвиток індивідуальних, особистісних і суб'єктивно-діяльнісних характеристик людини в їх взаємозв'язках, про ступені зрілості, про досягнення вершин професіоналізму, компетентності, уявлення про творчість, розвиток здібностей трішчо. До числа умінь, що можуть бути сформовані в цьому курсі, можна віднести такі: вивчення й аналіз себе як особистості; здійснення самооцінки за допомогою тестів; розробка програми самовиховання; аналіз навчального процесу; вивчення й застосування педагогічного досвіду; визначення рівня професіоналізму та ін. Зміст курсу зорієнтований на формування у процесі професійної підготовки педагогічної спрямованості особистості й педагогічного мислення, творчої індивідуальної й колективної розумової діяльності, спрямованості особистості на самовдосконалення й досягнення вершин професіоналізму. Приблизний розподіл навчальних годин наведено в таблиці.

Ми вважаємо, що такий курс розвиває у студентів основи професійної майстерності, готовність і здатність до саморуку, самоосвіти, самоорганізації й самоконтролю. У майбутніх професійних педагогів повинні бути сформовані основи майстерності в розвитку готовності своїх випускників до продуктивного, самостійного і творчого вирішення спеціальних і професійних педагогічних завдань.

Приблизний розподіл навчальних годин курсу «Акмеологічні основи вищої педагогічної освіти»

№ п/п	Зміст	Кількість навчальних годин			
		Усього	Лекцій	Практичних занять	Самостійних робіт
1.	Акмеологія як наука і навчальна дисципліна	4	2	-	2
2.	Складові професіоналізму і творчої самореалізації людини	10	4	4	2
3.	Самовдосконалення людини як одна з основ досягнення вершин творчого потенціалу педагога	8	2	2	4
4.	Педагогічні взірці і досвід як результат й опора самореалізації	6	2	2	2
5.	Педагогічна майстерність – вищий рівень професіоналізму педагога	8	2	2	4
6.	Акмеологічні технології підготовчий підвищення рівня професіоналізму педагога	8	2	2	4
7.	Вершини творчості видатних учених	10	2	4	4
Разом		54	16	16	22

Таким чином, на сучасному етапі розвитку акмеології, педагогічна акмеологія як науковий напрям успішно розвивається. Однак існує багато невирішених проблем. До них ми відносимо: розробку методичного інструментарію, що дасть змогу діагностувати досягнутий рівень професіоналізму як окремого педагога так і педагогічного колективу в цілому; дослідження діяльності колективу як цілісної педагогічної системи; лонгетюдне дослідження професійної кар'єри педагогів вищого рівня професіоналізму й авторських систем їх діяльності; розробку проблем, пов'язаних з механізмом формування професійної мотивації, саморефлексії, потреби в актуалізації професійно-особистісного потенціалу педагога.

Література:

1. Акмеология: Учебное пособие / А.Деркач, В. Зазыкин. – СПб.: Питер, 2003. – С.135.
2. *Бейсман А.Д.* Греческо-русский словарь. М.: ГЛК Ю.А. Шичалкина, 1991. – С. 40-41.

3. *Бодалев А.А.* О предмете акмеологии // Психологический журнал. – 1993. – № 1. – С. 73-78.
4. *Кузьмина Н.В.* Предмет акмеологии. – 2-е изд., испр. и доп. – СПб.: Политехника, 2002. –189с.
5. *Кузьмина Н.В.* Профессионализм деятельности преподавателя и мастера производственного обучения профтехучилища. – М.: Высшая школа, 1989. – 186 с.
6. *Панчук В.В.* Психолого-педагогические факторы повышения профессионализма преподавателя высшей школы (на материале преподавания иностранного языка в техническом вузе): Дисс... канд. пед. наук. – Киев, 1996. –186 с.

Валентина Вакуленко. Педагогическая акмеология: достижения и проблемы

В статье проанализированы основные достижения в области акмеологии педагогического образования; установлены основные акмеологические, психолого-педагогические условия, влияющие на динамику профессионализма педагога. Выделена из области акмеологического образования акмеология высшего педагогического образования, установлен ее предмет, объект и цели исследования; разработан учебный курс «Акмеологические основы высшего педагогического образования».

Valentina Vakulenko. Pedagogical Akmeology: Achievements and Problems

The main achievements in the field of acmeology in pedagogical education have been analyzed in this article; the main acmeological psychological-pedagogical conditions influencing the dynamics of teacher's professionalism have been determined. Acmeology of higher pedagogical education is chosen from field acmeological education; its object, subject and the aim of research are determined; course of studies «Acmeological principles of higher pedagogical education» has been worked out.